

HADTÁPVEZETÉS, RENDSZERSZERVEZÉS ÉS ADATFELDOLGOZÁS

Az MN anyagi, technikai biztosítási rendszere rendszerszervezéséről

*Dr. K. Tóth Lajos alezredes.
a hadtudományok kandidátusa*

Az MN anyagi, technikai biztosítási (ATB) rendszerének fejlesztése, korszerűsítése érdekében több év óta átfogó felmérő, elemző munka folyik, melynek eredményeként mindinkább kibontakozóban vannak az új rendszer lényegének, tartalmának, működési mechanizmusának körvonalai, és tisztázódnak a megoldásra váró alapvető feladatok.

A témával összefüggésben számos alkotó kezdeményezés, gondolat, vélemény, érv és ellenérv vitájának lehettünk részesei, több publikáció is napvilágot látott. Különösen élénk vita tárgyát képezték: az MN ATB rendszerelméleti, rendszerszervezési megközelítésének; a rendszer felosztásának, folyamatbontásának és ezek tartalmának; a hadtápbiztosítás, az anyagi, technikai biztosítás és katonai gazdálkodás összefüggéseinek; valamint a rendszerépítés, fejlesztés irányelveinek, módszereinek és szervezeti struktúrájának kérdései.

A tanulmány célja, hogy a kérdésekkel összefüggésben megkísérelje az objektív valóság talaján, a néphadsereg sajátosságainak, a fejlődés követelményeinek megfelelően felvázolni az MN eszköz- és anyaggazdálkodási rendszer rendszerszervezésének, építésének, módszerei tökéletesítésének célszerű irányát, elgondolásait.

A néphadsereg mint rendszer

A néphadsereg mint rendszer felöleli az elérendő célokat, a célok megvalósítására kialakított folyamatokat, alkalmazott eszközöket, szabályozókat, módszereket, szervezeti formákat, struktúrákat, s ezekkel szemben támasztott követelményeket.

A Magyar Néphadsereg rendszere egymással bonyolult összefüggésben, kölcsönhatásban levő, különböző rendszerekből, alrendszerekből, al-alrendszerekből áll, amely nem zárt – akár csak a többi létező rendszer –, hanem maga is része egy még szélesebb rendszernek, nevezetesen a Magyar Népköztársaságnak, valamint az Egyesített Fegyveres Erőknek. Ebből is következik, hogy az MN rendszerei sem izoláltak, hanem többé-kevésbé érintkezésben, kapcsolat-

latban, összefüggésben, kölcsönhatásban vannak a nagyobb rendszerek (a környezet) hasonló természetű, illetve más rendszereivel, alrendszereivel.

Ha az MN rendszereit, alrendszereit behatóan elemezzük, akkor arra a megállapításra juthatunk, hogy azok nem egyetlen osztályozási szempontra épülnek fel (nem egydimenziósak), hanem több osztályozási szempont érvényesül bennük (többdimenziósak). Maguk a rendszerek, alrendszerek nemcsak különféle tartalmúak, hanem különböző fajtájúak, jellegűek, felépítésűek, struktúrájúak, fejlettségűek lehetnek, módszereik, kapcsolataik sem egyformák.

Ezen túlmenően azt is hangsúlyozni kell, hogy az MN rendszeréről többféle megközelítési és vizsgálati módszerrel lehet áttekintést nyújtani, mint ahogy erre már több kezdeményezés is történt. Egy célszerű rendszerszervezési változat szerint ezt most a néphadsereg szakterületeit és az irányítás rendjét figyelembe véve végezzük el. Ennek alapján megállapíthatjuk, hogy a néphadsereg működése – feladatai ellátását, funkciója betöltését szolgáló – *különböző szakágazati rendszerekben*, valamint az egységes irányítást, a koordinált végrehajtást biztosító *funkcionális rendszerekben* történik.

A *szakágazati rendszereket* a néphadsereg különböző fegyvernemi és szolgálati ágai képezik, amelyek általában egy-egy meghatározott, viszonylag szűkebb területen, csak az ágazat működési hatókörére kiterjedően látják feladataikat (horizontális rendszerek).

A szakágazati rendszerek általános *célja*: az MN rendszere általános célja érdekében, a meghatározott követelmények alapján, az MN összérdekeinek, valamint az ágazat sajátosságainak megfelelő módszerekkel, eszközökkel, szervezetekkel megoldani a tevékenységi körükbe, illetve hatáskörükbe tartozó feladatokat, együttműködésben, illetve összhangban a más szakágazati rendszerekkel, valamint a tevékenységüket koordináló, orientáló funkcionális rendszerekkel.

A *funkcionális rendszereket* egy-egy meghatározott szakterületen működő folyamatok összessége alkotja, amelyek a szakágazatok mindegyikére kiterjedő módon funkcionálnak (vertikális rendszerek).

A funkcionális rendszerek általános *célja*: AZ MNK, valamint az EFE és az MN vezetés követelményei alapján, az MN összérdekeinek, valamint, az adott funkcionális rendszer sajátosságainak megfelelő eszközökkel, módszerekkel, szervezetekkel megoldani a tevékenységi körükbe tartozó feladatokat, koordinálni, orientálni hatáskörükben a szakágazati rendszerek működését, együttműködésben, illetve összhangban a más funkcionális rendszerekkel.

A szakágazati és funkcionális rendszerek a néphadsereg *tagozatai* szerinti, egyesek *szektorális* csoportosításban is működnek.

Az eddigi rendszerábrázolás hiányossága, hogy egyoldalúan, csak a funkcionális rendszerek bemutatására fordította a figyelmet, ezáltal háttérbe szorult az ágazati rendszerek szükségszerűségének, helyének, szerepének, egymással és a funkcionális rendszerekkel való összefüggésüknek kérdése. Holott a funkcionális rendszerek lényeges összetevőit, tartalmát éppen a bennük testet öltő ágazati folyamatok összessége képezi. Ugyanakkor az ágazatok számos tevékenysége – sajátosságuknál fogva – nem illeszthető be a funkcionális rendszerekbe, egyedülállóak, illetve szakágazati jellegüket feladataik speciális vonásai határozzák meg.

Az MN hadtápbiztosítási, anyagi, technikai biztosítási, valamint gazdálkodási rendszerei és összefüggésük

Az MN sajátos céljából, a célok megvalósítását szolgáló sajátos eszközökből, módszerekből, feladatokból, követelményekből, környezetével kialakítandó kapcsolatokból következik, hogy az anyagi, technikai, pénzügyi jellegű feladatok megoldásának egységes (komplex) tervezése, irányítása, koordinált végrehajtása – az MN működésének, alkalmazásának lehetséges (várható) körülményei között – több, egymással szoros egységben, kapcsolatban, összefüggésben, célraorientáltan funkcionáló rendszerekben; úgymint:

- a hadtápbiztosítási,
 - az anyagi, technikai biztosítási, valamint
 - a katonai gazdálkodási
- rendszerekben, komplex módon valósul meg.

Az MN hadtápbiztosítási rendszere

Az MN hadtápbiztosítási rendszerének célja: a csapatok fegyverzeti, technikai, rakéta-, lőszer-, üzemanyag- és egyéb anyagi eszköz-szükségeinek teljes kielégítése, továbbá a különféle katonai szállítások időben történő végrehajtása, a fegyverzet és a technika harci alkalmazásra készentartása és gyors helyreállítása, a sebesültek és betegek részére történő segélynyújtás, a légi- és flotta megbízható települését biztosító feltételek megteremtése, valamint a csapatok harctevékenységeinek és életkörülményeinek biztosításával kapcsolatos más speciális feladatok megoldása.¹

Az MN hadtápbiztosítási rendszerének alapvető feladatai²

- A hadtápbiztosítás megszervezése;
- a hadtáp felkészítése a csapatok fejlesztési és harci alkalmazási terveinek megfelelően és a csapatok biztosítására kész állapotban tartása;
- a csapatok fegyverzeti, technikai, rakéta, lőszer, rakéta-üzemanyag, üzemanyag, élelmiszer, különböző technikai anyag és a harctevékenységek megvívásához, a mindennapi élethez szükséges egyéb anyagi eszközfajta szükségleteinek kielégítése;
- a közlekedési utak és szállítóeszközök előkészítése és üzemeltetése, a közlekedési hálózat műszaki biztosítása és helyreállítása, továbbá a katonai szállítások teljes és időben történő végrehajtása, az anyagi eszközök után- (és hátra-) szállítása az összes szállítóeszköz-fajta komplex felhasználásával;
- a fegyverzet, a harci és egyéb technika hadrafogható állapotban tartása: helyes felhasználásának szervezése, kiszolgálása, karbantartása, (tárolása), javítása és hátraszállítása;
- a csapatok személyi állománya egészségének megóvása, és harcképességének fenntartása, a sebesültek és betegek időbeni segélynyújtásban való része-

¹ A VSZT EFE Főpk. 011/1973. sz. parancs alapján kiadott alapokmány 7. oldal, 2. pont.

² A VSZT EFE Főpk. 011/1973. sz. parancsával kiadott alapokmány alapján.

sítése, gyógykezelése, és hátraszállítása, fertőző megbetegedések keletkezésének megelőzése és elterjedésének megakadályozása;

– a hadtáp vezetése a csapatok összes fő hadtápbiztosítási ágazatainak centralizált irányítása útján.

Az MN anyagi, technika biztosítási rendszere

Az MN anyagi, technikai biztosítási rendszerének célja: az MN haderőnemei, fegyvernemei, csapatai magas fokú hadrafoghatóságához, alkalmazásához, valamint fenntartásához korszerű fegyverzet és haditechnikai eszközök, ingatlanok, anyagi készletek (tartalékok), szolgáltatások, hazai gyártási (szolgáltató, szállító) kapacitások, import lehetőségek biztosítása, a néphadsereg készletében levő technikai eszközök (ingatlanok) rendeltetészerű igénybevételének szervezése, és hadihasználható állapotban tartása, az anyagi készletek (tartalékok) megfelelő szinten tartásának, felhasználásának, megóvásának biztosítása, a személyi állomány élet-, szolgálati és munkakörülményeinek megfelelő színvonalon tartása.

Az MN ATB rendszerének alapvető feladatai:

– az MN fejlesztése, fenntartása és alkalmazása anyagi, technikai (szolgáltatási), elhelyezési, valamint pénzszükségeinek, (elosztásának) tervezése, az anyag- és pénzfelhasználásnak, a technikai eszközök (ingatlanok) igénybevételének, hadrafogható állapotban tartásának, az anyagi, technikai biztosítás más feladatai végrehajtásának szabályozása, ellenőrzése;

– a fegyverzet, és haditechnikai eszközök, katonai létesítmények, hadianyagok és hadfelszerelési eszközök (technológiák) műszaki fejlesztése, korszerűsítése, illetve korszerű fegyverzet és haditechnikai eszközök baráti hadseregektől való átvétele, továbbá ezek rendszeresítése;

– az eszközök és anyagok beszerzése, elosztása (átcsoportosítása, rendszerből való kivonása), készletezése, tárolása, rendeltetési helyére való eljuttatása, felhasználásának, igénybevételének szervezése, elszámolása;

– a néphadsereg különleges időszakban alkalmazásához („M” szervezetre való feltöltéséhez) népgazdasági készletek, tartalékok, hadiipari és szolgáltató kapacitási igénybevételének előkészítése;

– a fegyverzet, a haditechnikai és egyéb eszközök hadrafogható, illetve üzemképes állapotban tartása: helyes üzemeltetésének szervezése, kiszolgálása, karbantartása, javítása, hátraszállítása;

– a csapatok, intézetek, szervek elhelyezéséhez, kiképzéséhez megfelelő objektumok, létesítmények biztosítása, építése, fenntartása;

– a személyi állomány élet-, szolgálati és munkakörülményei fokozatos javítását szolgáló feladatok végrehajtása.

Az MN gazdálkodási rendszere

Az MN gazdálkodási rendszerének célja: a néphadsereg fejlesztése, fenntartása és alkalmazása mindenoldalú biztosítása érdekében – az állandó harc-készültség időszakában a *békegazdasági*, háborúban a *hadigazdasági* viszonyoknak megfelelően – a néphadsereg és a népgazdaság, valamint az EFE

közötti gazdasági műszaki kapcsolatok kialakítása, fenntartása, a gazdaságpolitikai célkitűzések MN-ben történő realizálásának biztosítása, a néphadsereg minden irányú feladatai megoldását szolgáló gazdasági (anyagi, technikai, műszaki fejlesztési, pénzügyi, építési és szállítási) tevékenység korszerű közgazdasági módszerekkel történő tervezése, szabályozása, ellenőrzése, bonyolítása, a katonai és gazdaságossági követelmények optimális összhangjának megteremtése, saját termelő tevékenység szervezése, a személyi állomány élet-, szolgálati és munkakörülményeinek megfelelő színvonalon tartása az állam szociálpolitikai, kulturpolitikai, és életszínvonalpolitikai célkitűzéseivel összhangban.

Az MN gazdálkodási rendszerének alapvető feladatai:

- a néphadsereg anyagi, technikai (szolgáltatási), építési, szállítási és pénzügyi szükségleteinek, a fejlesztés, fenntartás optimális arányainak, a szükségletek biztosításának, elosztásának, az anyag és pénzfelhasználásnak, a technikai eszközök (ingatlanok) igénybevételének, üzemképes állapotban tartásának (fenntartásának), a műszaki fejlesztés, a szállítás és a gazdálkodás más feladatai végrehajtásának tervezése, szabályozása, elemzése, ellenőrzése;

- a néphadsereg és a népgazdaság, valamint az EFE közötti gazdasági, műszaki feladatok szervezése, koordinálása, összehangolása;

- a néphadsereg belső gazdálkodási rendjének korszerű közgazdasági, katonai-gazdasági elveknek és módszereknek megfelelő kialakítása, a gazdasági hatékonyság fokozását elősegítő automatizmusok hatókörének biztosítása, összhangban a népgazdasági mechanizmussal;

- az anyagi, technikai eszközök beszerzésének, elosztásának, tárolásának, felhasználásának, igénybevételének, a technikai eszközök üzemeltetésének, építési, szállítási (szolgáltatási) feladatok végrehajtásának, illetmény, bér és egyéb költséggazdálkodás bonyolítása;

- a néphadsereg csapatai, intézetei, szervei részére megfelelő objektumok, létesítmények, a hivatásos állomány részére lakások biztosítása, építése, fenntartása, kezelése;

- egyes gazdasági (építési, gyártási, szolgáltatási) feladatok hatékony megoldása érdekében a néphadsereg felügyelete alatt „önelszámoló rendszerben” működő vállalatok, üzemek, költségvetési folyószámlás szervek létesítése, termelő tevékenységük irányítása, ellenőrzése;

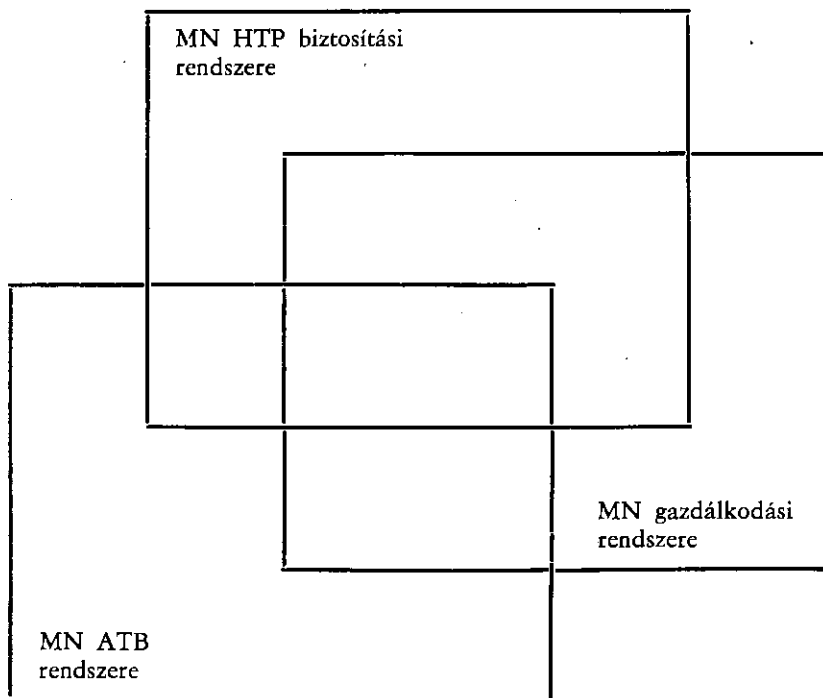
- a személyi állomány élet-, szolgálati és munkakörülményei javításával kapcsolatos feladatok ellátása, a hivatásos állomány (és családtagjaik) pihenetése érdekében szociális, kulturális intézmények (üdülők, klubok) létesítése, fenntartása, gazdasági irányítása.

Az MN hadtápbiztosítási, anyagi, technikai biztosítási és gazdálkodási rendszereinek összefüggés-modellje

Az MN hadtápbiztosítási, anyagi, technikai biztosítási és gazdálkodási rendszerei alapvetően közös cél érdekében, egymáshoz viszonyítottan szűkebb, illetve tágabb területen és követelmény-komplexum alapján, részben azonos, részben más (több, illetve kevesebb) szervezetekkel, szakágazatokkal, módszerekkel, hatáskörrel, eszközökkel és struktúrában oldják meg feladataikat, helyük,

szerepük, tartalmuk a nemzetközi katonapolitikai helyzettől (feszültség mértékétől) függően is differenciálódik.

Összefüggésük, kapcsolataik, egységük, illetve különbözőségük, közös, illetve elkülönült területeik az alábbi modellben szemléltethető:

Alapvető meghatározó tényező, amely mindhárom rendszert összekapcsolja, kölcsönös összefüggésben tartja s ebből eredően közös folyamataik egységét, összehangoltságát követeli: *a néphadsereg mindenoldalú, teljesértékű és mély-ségű, komplex anyagi, technikai (elhelyezési), és pénzügyi biztosítása.*

Következésképpen megállapíthatjuk, hogy a néphadsereg sajátos követelményei, a különböző szakágazatok összehangolt, célirányos, a béke, illetve a különleges időszakbani működés feltételeihez igazodó tevékenysége több rendszerszervezési szempontot érvényesítő, ún. *többdimenziós rendszer* kialakítását és alkalmazását igényli.

Ennek megfelelően a rendszerszervezést – a végrehajtásra meghatározott (az állandó harcészültség) időszakában – *ATB rendszer-orientáltan*, de mind a hadtápbiztosítás, mind a katonai gazdálkodás követelményeit, igényeit, módszereit, struktúráját figyelembe véve kell végezni és át kell, hogy fogja az MN valamennyi szakágazatát (belcélrtve az eddigiek során kimaradt pénzügyi szolgálatot is).

Az ATB-rendszer tartalma, felosztása

A vázoltak szerint értelmezett MN ATB-rendszer magába foglalja mindazokat a szervezeteket, szabályozókat, folyamatokat, eszközöket amelyek szolgálják:

- az MN fejlesztése, fenntartása, felkészítése anyagi, technikai, elhelyezési és pénzügyi szükségleteinek biztosítását;
- a csapatok korszerű fegyverzettel, haditechnikai eszközökkel, anyagokkal való ellátását, ezek korszerű színvonalon tartását, valamint üzemeltetési, igénybevételi, felhasználási, elhelyezési és tárolási feltételeinek kielégítését;
- a csapatok, valamint az anyagok és technikai eszközök szállítását;
- a néphadsereg és a népgazdaság, valamint az EFE közötti gazdasági kapcsolatok kialakítását, folyamatos fenntartását;
- az anyagok, technikai eszközök, ingatlanok beszerzésének, illetve költségek biztosításának, elosztásának, felhasználásának, a műszaki fejlesztési feladatok, a szállítások végrehajtásának, a személyi állomány élet-, szolgálati és munkakörülményei megfelelő színvonalon tartásának korszerű módszerekkel történő tervezését, bonyolítását;
- a katonai és a gazdaságossági követelmények optimális összhangjának megteremtését, a belső erőforrások maximális kiaknázását, a saját termelő, szolgáltató tevékenység hatékonyságának biztosítását.

Az MN ATB-rendszer főfolyamatai (alrendszerei)

A fenti tartalomnak megfelelően, az MN ATB-rendszer tevékenységei az alábbi főfolyamatokba csoportosíthatók:

- tervezés, irányítás,
- műszaki fejlesztés,
- eszköz és anyaggazdálkodás,
- üzemeltetés, felhasználás,
- saját termelő, szolgáltató tevékenység,
- szállítás,
- pénzügy.

(ABRA A FOLYÓIRAT VEGÉN!)

A főfolyamatok alapvető célja, feladata

Tervezés, irányítás

Célja: az MN anyagi- technikai, pénzügyi biztosításának (gazdálkodásának) komplex tervezése, szervezése, szabályozása és ellenőrzése.

Feladata: az MN fejlesztéséhez, fenntartásához, és alkalmazásához szükséges legalapvetőbb anyagi erőforrások és azok elosztásának, valamint a fejlesztés, fenntartás arányainak, belső struktúrája kialakításának tervezése; a tervek realizálása alapvető népgazdasági és nemzetközi gazdasági feltételeinek

biztosítása; az MN anyagi erőforrásai felhasználásának szabályozása, irányítása; a szakágak összehangolt működésének szabályozása; a gazdálkodás komplex elemzése, ellenőrzése.

Műszaki fejlesztés

Célja: az MN részére korszerű fegyverzeti és haditechnikai eszközök, hadfelszerelések, hadianyagok (technológiák) kifejlesztése.

Feladata: a fejlesztési tervben meghatározott eszközök és anyagok katonai, gazdasági és műszaki követelményeknek megfelelő kifejlesztése, kikísérletezése, csapatpróbák végrehajtása, és rendszeresítésre javaslatba hozása.

Eszköz- és anyaggazdálkodás

Célja: az MN eszköz- és anyag- (szolgáltatási) szükségleteinek biztosítása, a gazdálkodás szervezése.

Feladata: az MN eszköz- és anyag- (szolgáltatási) szükségleteinek, valamint ezek költségeinek tervezése, az eszközök és anyagok (szolgáltatások) beszerzése, elosztása (átcsoportosítása) készletezése, tárolása, a felhasználók részére való kiadása, rendszerből történő kivonása, nyilvántartása és elszámolása.

Üzembentartás, felhasználás

Célja: az eszközök hadihasználhatóságának, illetve rendeltetésszerű állapotban tartásának, folyamatos üzemeltetésének biztosítása, szervezése.

Feladata: az eszközök igénybevételi (üzemeltetési) kereteinek tervezése, elosztása, az eszközök rendeltetésszerű üzemeltetésének szervezése, műszaki állapotának ellenőrzése, karbantartása, a meghibásodott eszközök csapatjavítása.

Szállítás

Célja: az eszközök, anyagok, illetve a csapatok szállításának biztosítása, szervezése.

Feladata: a szállítások tervezése, szervezése, bonyolítása a saját, és a népgazdasági szállítóeszközök felhasználásával.

Pénzügy

Célja: az MN fejlesztése, fenntartása, működése és alkalmazása pénzügyi szükségleteinek biztosítása, a pénzgazdálkodás szervezése.

Feladata: az MN pénzügyi szükségleteinek tervezése, biztosítása, a pénzellátás, kifizetés bonyolítása, illetmény és bérgazdálkodás, a gazdálkodás számvitele, a ráfordítások, költségek komplex elemzése.

Saját termelő, szolgáltató tevékenység

Célja: a szükségletek meghatározott körének az MN saját erőforrásai (üzemei, szervei, csapatai) útján történő kielégítésének (gyártásának, javításának, építésének) biztosítása.

Feladata: az üzemszerű (önálló elszámoló rendszerű) termelés, szolgáltatás tervezése, szervezése, feltételeinek biztosítása, a termelő, szolgáltató tevékenység irányítása, bonyolítása, elszámolása.

Az MN ATB-rendszer főfolyamatai az alábbi alrendszerekbe sorolhatók:

- vezérkari alrendszer,
 - hadászati hadtáp alrendszer,
 - MN szakágazati alrendszerek,
- (ezek együttesen képezik az MN központi gazdálkodási alrendszert)
- a csapathadtáp alrendszer,
 - a csapat ágazati alrendszerek,
- (ezek együttesen képezik a csapatgazdálkodási alrendszert).

A vezérkari alrendszer

A vezérkari alrendszer alapvető meghatározó szerepet tölt be az MN anyagi, technikai biztosításának (gazdálkodásának), a fejlesztés, fenntartás arányainak, ágazati struktúrájának tervezésében, szabályozásában, a fegyverzeti és haditechnikai eszközök korszerűsítésében, a szakágazatok tevékenységének összehangolásában, működésükhöz szükséges feltételek megteremtésében, valamint a népgazdasági és a nemzetközi gazdasági kapcsolatok kialakításában.

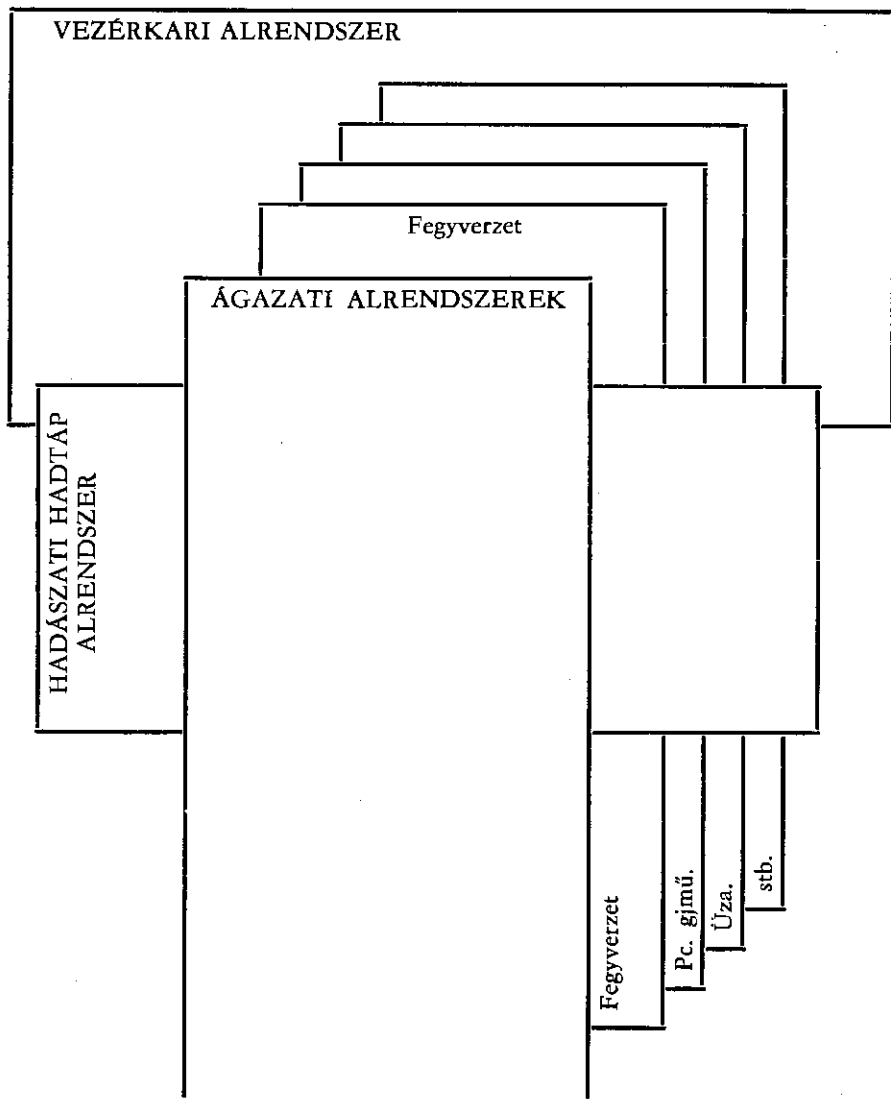
A hadászati hadtáp alrendszer

A hadászati hadtáp alrendszer – a vezérkar követelményeinek, valamint a szakágazatok sajátosságainak megfelelően – tervezi, szervezi, koordinálja és bonyolítja az MN, illetve a csapatok anyagi, technikai eszközszükségleteinek biztosítását; az anyagok, technikai eszközök hadihasználható állapotban tartását, rendeltetésszerű felhasználását, üzemeltetését; az elrendelt készletek megalakítását, szintetizálását, megfelelő lépcsőzését; a szállítási feladatokat; a hadtáp erők és eszközök felkészítését, alkalmazását, harckészültségük magas szinten tartását, összehangolt vezetését, irányítását.

A szakágazati alrendszerek

A szakágazati alrendszerek – a vezérkar és a hadászati hadtápvezetés követelményeinek, valamint sajátosságainak megfelelően – tervezik, szervezik és bonyolítják *szakterületükre kiterjedően* az MN szakanyagi, technikai eszköz szükségleteinek biztosítását; a szaktechnikai és hadfelszerelési eszközök, anyagok műszaki fejlesztését; hadihasználható állapotban tartását, rendeltetésszerű felhasználását, üzemeltetését; az elrendelt szakanyagi és technikai eszköz készletek szintetizálását, megfelelő lépcsőzését; a szakhadtáp csapatok és eszközök felkészítését, alkalmazását, harckészültségük magas szinten tartását, vezetését, irányítását; a népgazdasági és nemzetközi gazdasági kapcsolatokat; a saját termelő, szolgáltató jellegű tevékenységeket.

A vezérkari, a hadászati hadtáp és az MN ágazati alrendszerek összefüggése az alábbi modellben szemléltethető:

A katonai gazdálkodás szempontjából végzett felosztás szerint az MN gazdálkodási rendszere tagozódik:

- az MN és a népgazdaság gazdasági kapcsolatok,
- a központi gazdálkodás, valamint
- a csapatgazdálkodás alrendszerére.

Az MN és a népgazdaság gazdasági kapcsolatok alrendszerébe sorolhatók:

- az MN vezető és végrehajtó szervei, valamint a népgazdaság gazdasági irányító, termelő, szolgáltató és más szervei,

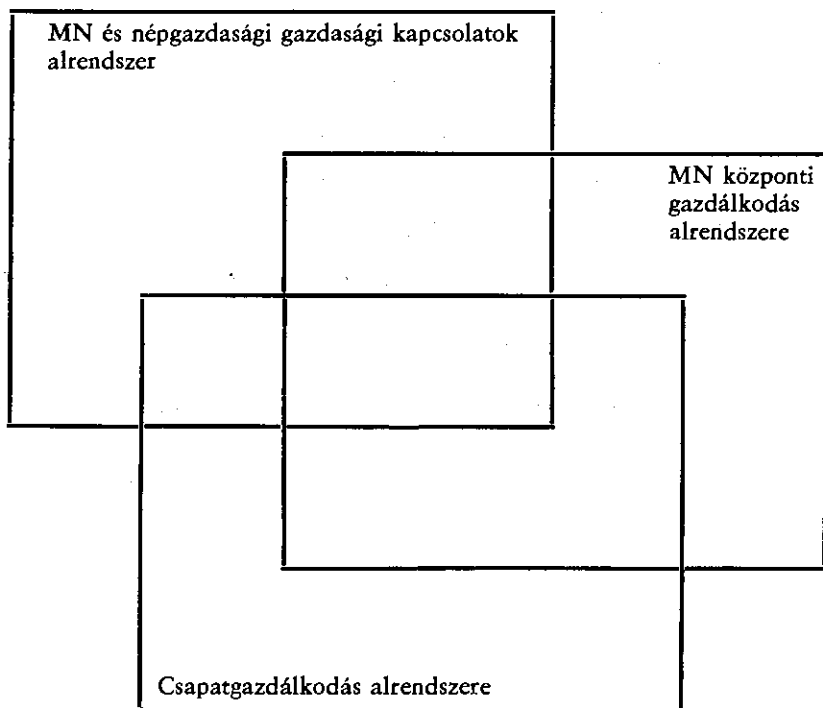
- az állami vezetés által a honvédelem érdekében hozott rendelkezéseken, a népgazdaság országos hatáskörű szerveinek a néphadseregre is érvényes intézkedésein, valamint az MN és az államapparátus, illetve a népgazdaság más illetékes szervei közös megállapodásán alapuló szabályozók, továbbá

- az MN és a népgazdaság közötti gazdasági folyamatok összessége.

A *központi gazdálkodás alrendszerét* a Honvédelmi Minisztérium gazdálkodást tervező, szervező, irányító ágazati és funkcionális szervei, és ezeknek alárendelt központi végrehajtó szervek (ellátó, illetve szakmai központok, főigazgatóságok, bázisok, raktárak, üzemek, vállalatok, minőségi átvevő szervek stb.), valamint az általuk szervezett, irányított illetve bonyolított gazdasági folyamatok és a működésüket meghatározó szabályozók összessége alkotja.

A *csapatgazdálkodás alrendszerébe* a csapatok, intézetek, szervek, valamint az általuk szervezett, irányított és bonyolított gazdasági folyamatok, továbbá a működésüket meghatározó szabályozók összessége tartozik.

A vázolt alrendszerek összefüggése az alábbi modellben szemléltethető:

Az MN eszköz- és anyaggazdálkodási alrendszer

A folyamatban levő rendszerszervezés és építés jelenlegi fő területe az eszköz- és anyaggazdálkodási alrendszer. Így a továbbiakban a vizsgálódások körét erre szűkítjük le.

Az MN eszköz- és anyaggazdálkodási alrendszer helye, szerepe, kapcsolatai az MN rendszerében

Az MN eszköz- és anyaggazdálkodási alrendszer jelentős szerepet tölt be az MN rendszerében, mivel az MN fejlesztéséhez, felkészítéséhez, fenntartásához és működéséhez, illetve különleges időszakbani alkalmazásához szükséges fegyverzeti, haditechnikai eszközök, ingatlanok, valamint anyagok az alrendszer folyamatai révén jutnak be az MN-be és kerülnek rendeltetési helyeikre, illetve a felhasználókhoz. Az alrendszerben történik az MN költségei mintegy 70%-ának a megtervezése és felhasználása, valamint az MN vagyona mintegy 90%-ának a kezelése, nyilvántartása és elszámolása.

Az MN eszköz- és anyaggazdálkodási alrendszer központi helyet foglal el az MN ATB-rendszerében, kölcsönös kapcsolatban áll annak valamennyi alrendszerével.

- Az MN ATB tervezési, irányítási alrendszer meghatározza részére a működés alapvető célkitűzéseit, követelményeit, feladatait, továbbá szabályozóit, anyagi, pénzügyi kereteit, biztosítja a működés alapvető feltételeit, valamint a többi alrendszerrel való összhangot.

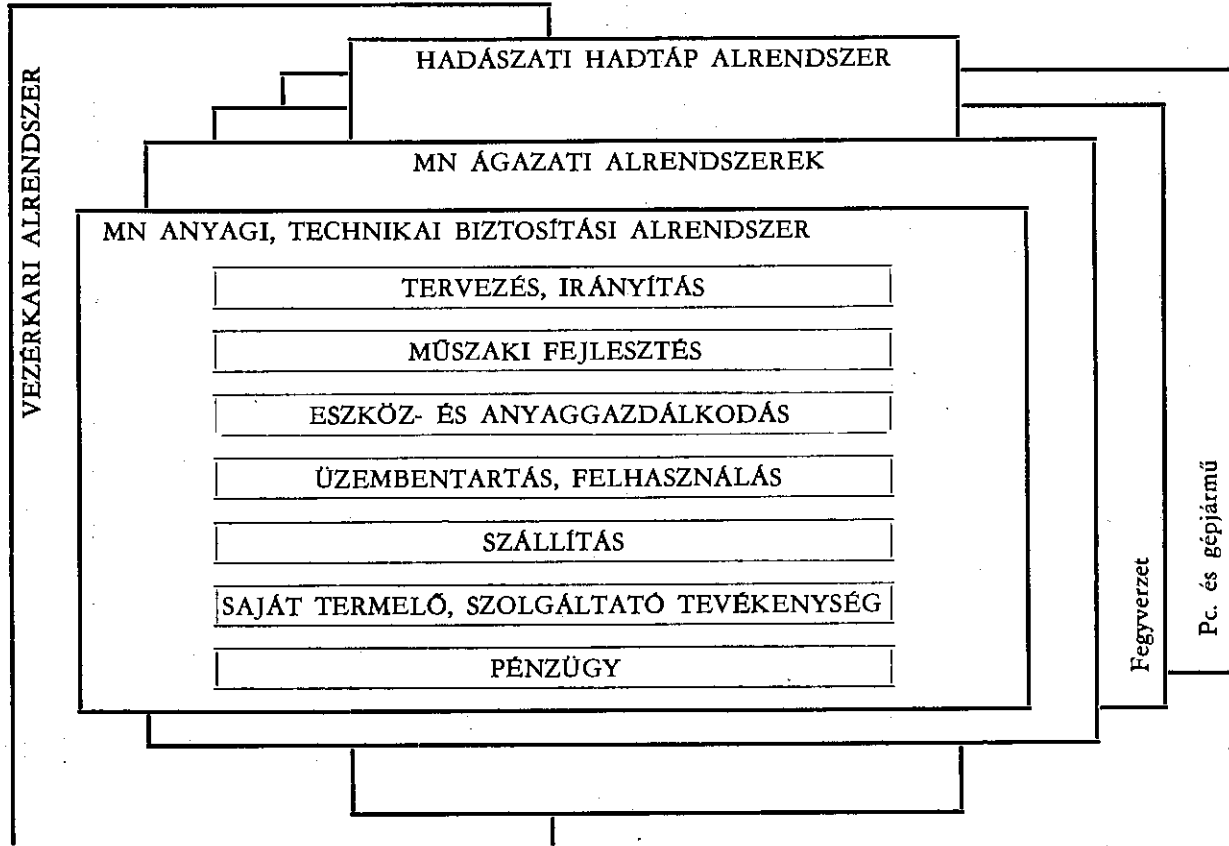
- Az MN ATB műszaki fejlesztés alrendszer szolgáltató részére a beszerzendő fegyverzeti, haditechnikai eszközök, hadianyagok műszaki (technológiai) dokumentációit.

- Az MN ATB üzemeltetési, felhasználási alrendszer határozza meg részére az eszközök üzemeltetési (javító és más anyagfelhasználási) normáit, az igénybevételi kereteket, szolgáltató az anyagfelhasználás jellemzőit, az eszközök technikai állapotára vonatkozó mutatókat, jelzi az ipari javítási igényeket.

- Az MN ATB szállítási alrendszer biztosítja részére az elosztott (átcsoportosított) eszközök, anyagok rendeltetési helyére történő eljuttatását.

- Az MN ATB pénzügyi alrendszer határozza meg részére a gazdálkodás pénzügyi bonyolításának szabályait, biztosítja a költségek pénzügyi fedezetét, szolgáltat adatokat, információkat a költségek alakulásáról, a gazdálkodás komplex értékmutatóiról.

AZ MN ESZKÖZ- ÉS ANYAGGAZDÁLKODÁSI ALRENDSZER
HELYE ÉS KAPCSOLATAI AZ MN RENDSZERÉBEN

Az MN eszköz- és anyaggazdálkodási alrendszer meghatározása, főfolyamatai

Az MN eszköz- és anyaggazdálkodási alrendszer magába foglalja mindazokat a főfolyamatokat, szabályozókat, módszereket, szervezeteket és eszközöket, amelyek szolgálják, meghatározott követelmények alapján és feltételek között:

- az MN anyagi, technikai, elhelyezési és szolgáltatási szükségleteinek biztosítását;
- a csapatok korszerű fegyverzettel, haditechnikai eszközökkel, anyaggal való ellátását, valamint megfelelő objektumokban való elhelyezését;
- a személyi állomány élet-, szolgálati és munkakörülményeinek megfelelő színvonalon tartását.

Az MN eszköz- és anyaggazdálkodás főfolyamatait olyan tevékenységcsoportok alkotják, amelyek során az MN szakágazati szervei – a vezérkari és a hadászati hadtáp alrendszer által meghatározott követelmények, szabályozók, anyag és pénzkeretek valamint a népgazdasági és import lehetőségek alapján, közgazdasági, katona-gazdasági, illetve a szakágazat sajátosságainak megfelelő módszerekkel – megtervezik a tervidőszak feladatai végrehajtásához az eszköz- (ingatlan) és anyag- (szolgáltatási) szükségleteket, valamint azok költségkihatásait; kimunkálják és folyamatosan pontosítják a folyamatok optimális működésének szabályozóit; bonyolítják az eszközök és anyagok beszerzését, elosztását (átcsoportosítását), rendszerből való kivonását (értékesítését), készletezését, tárolását; vezetik a szükséges nyilvántartásokat, elemzik a gazdálkodást és ellenőrzik a feladatok végrehajtását.

Az MN eszköz- és anyaggazdálkodási alrendszerben folyó tevékenységek az alábbi főfolyamatokba csoportosíthatók:

- tervezés, irányítás,
- beszerzés,
- ellátás,
- tárolás,
- rendszerből való kivonás,
- nyilvántartás, elszámolás.

(Abra a folyóirat végén található!)

A főfolyamatok alapvető célja, feladata

Tervezés, irányítás

Célja: az MN eszköz- és anyaggazdálkodás tervszerű irányításának, az alrendszer céljának megfelelő működés szabályozásának, a szükségletek és az ellátás optimális egyensúlyának, más alrendszerekkel való összehangolt működésének a biztosítása.

Feladata: közép és rövidtávú anyagi, pénzügyi tervek, valamint ezek megvalósítását szolgáló részlettervek készítése, az alrendszer működésének (folyamatrendjének), valamint a készletgazdálkodás szabályozása, irányítása, elemzése, ellenőrzése.

Beszerezés

Célja: az MN részére szükséges eszközök (ingatlanok), anyagok, szolgáltatások megfelelő mennyiségben és minőségben történő bejuttatása az MN rendszerébe.

Feladata: piacutatás, a beszerzés tervezése, megrendelések, szerződés kötések bonyolítása, a megrendelés teljesítés nyilvántartása, gyártási (javításközi) ellenőrzés, minőségi átvétel.

Ellátás

Célja: az eszközök, anyagok szükségletnek megfelelő elosztása, átcsoportosítása és rendeltetési helyére történő eljuttatásának szervezése.

Feladata: az eszközök, anyagok elosztásának, átcsoportosításának tervezése, az elosztás végrehajtásának szervezése, okmányolása, a ki nem elégített szükségletek nyilvántartása, a terveknek megfelelő elosztás érvényesítése, ellenőrzése, elemzése.

Tárolás

Célja: a központi készletbe (raktárba) beérkező, illetve megalakított eszközök, anyagok (tartalékok) megóvása, forgalmazásának bonyolítása.

Feladata: a készletezéssel, átadás-átvétellel, tárolással, frissítéssel, anyagmozgatással kapcsolatos feladatok megtervezése, végrehajtása, az eszköz- és anyagkészletek, valamint a forgalom nyilvántartása, elszámolása, az elhasználdott eszközök, anyagok selejtezésre történő előkészítése.

Rendszerből való kivonás

Célja: az MN-ben rendeltetésszerűen már nem használható (típusselejt, selejt), illetve más szerveknek átadásra kerülő eszközök, anyagok szervezett kivonása.

Feladata: A kivonásra tervezett, illetve elhasználdott eszközök, anyagok felmérése, nyilvántartása, selejtezése, illetve értékesítése, vagy a további hasznosítás más lehetőségeinek megfelelő intézkedés megteremtése.

Nyilvántartás, elszámolás

Célja: az eszköz- és anyaggazdálkodás tervezéséhez, elemzéséhez, bonyolításához megfelelő adatok, információk biztosítása, a társadalmi tulajdon védelmének elősegítése.

Feladata: az anyagok, eszközök analitikus nyilvántartása, elszámolása, a bizonylatok érdemi és számszaki ellenőrzése, a forgalomról, a felhasználásról megfelelő összesített adatok, statisztikai kimutatások készítése.

A MAGYAR NÉPHADSEREG FUNKCIONÁLIS ALRENDSZEREI

